

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS HAJDUMEGYEI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Előfizetési árak:		Vidékre küldve:	
Helyben.		Vidékre küldve:	
Egy évre	10 kor. — fill.	Egy évre	16 kor. — fill.
Fél évre	6	Fél évre	8
Negyed évre	2 50 .	Negyed évre	4
Egy óra	1	Egy óra	1 70 .
Egyesszám ára 4 fillér.			

Főszerkesztő: **BENEDEK JÁNOS.**

Felelős szerkesztő: **HJ. MÓRICZ PÁL.**

Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díjak:

Hat hasábos petit sor 10 fillér. Nagyobb terjedelmű és többnyire megjelenő hirdetések jutányosan. — Apró hirdetés minden szöveg 4 fillér.

Kállai Emil röpirata.

Irta: **Kalmár Antal dr.**

Mikor Balogh Ádám, Rákóczi híres portyázó vezére fakó lován, a „Murzán“ a Lajtha vizét átusztatta: a Lajtán túl is csak kurucz generális, csak Balogh Ádám maradt. Ki is vágta büszkén: Balogh Ádám a nevem! — Ha vitéz vagy, jer velem. Mondta is kevélyen:

„Császárt hogyha kinn kapom:
Hacsérosit levágom,
Magát is megszalajtom,
Bécs várába futtatom.“

Pedig az a császár: a magyarok királya volt. De hát hiába: ha a magyarok királya Bécs várába veszi magát, akkor 54 féle czim közül már csak császár lesz az ő legigazibb czime. Még Mikszáth Kálmán szerint is, ha a Lajthán átmegy: akkor királyi szivét legott kicseréli a császári szivvel. Most is itt hagyott a magyar király bennünket s visszamegy Bécsbe: császárnak, Az „allerhöchste sejour“ tán 12 napig tartott. Ősszel is majd eddig tart s a „sejour“ minden napjára adunk a királynak körülbelül fél millió koronát s ennek a fejében gyö-

nyörködünk a Mátyástemplom ormára föltüzött fekete-sárga zászlóban és elmerengünk a Gotterhalte ringó daliban. Mein Herz: was willst du noch mehr? Régen megirtam, most is mondom: kár az olyan kocsi után futni, aki nem vesz föl bennünket s világi perszóna módjára: mit kínáljatuk magunkat, ha nem kellünk.

Azonban félre a szentimentáliskodással, amikor kezünkben van egy derék kis közjogi munka: Itt a király. Irta: Kállai Emil. Ovidius módjára Kállai is megírhatná a metamorfózist: itt volt a király.

Aktuális közjogi munka ez, ahol Kállai nem az epekedések sülyesztő talajára, hanem a magyar közjogi biztos alapzatára állva bizonyítja be, hogy a magyar királynak a magyarok között kell lakni. Meleg tárgyszeretet, bősz ismeret és biztos közjogi tudás nyilvánul meg a műv. cskében, amint róna után rónákat szántogat a magyar Corpus Jurisban. Valóban fiatal közjogiróinknak alig lehet ajánlatosabb módszert ajánlani, mintha az „alkalmazott“ közjogi művek kikerülésével egyenesen a Corpus Juris rengeteg anyagghalmazának őforrásából merítenek ismereteket és tudományt s azt

saját judicialis eszközökkel dolgozzák föl, Így tesz Kállai is s az idézett dekretumok egész tömegével bizonyítja be, hogy a magyar királynak, vagy legalább is a trónörökösnek az esztendő nagyobb részében Magyarországon kellene lakni. A közjogi tanulmány minden sorából a Corpus Jurisban való jártasság domborodik ki, akár a vegyesházbeli, akár a Habsburgházbeli királyaink korából czítálja döntő közjogi dekretumait.

Kétségtelen, hogy ezek a közjogi törvények se el nem avultak, se el nem törölödtek, teljes épségükben állanak azok fent most is, de hiába: az már Magyarországnak negyedszázados fátuma, hogy a törvények első sorban a királyi hatalom részéről ne tartassanak be. És hiába bizonyítja be Kállai napnál fényesebben, hogy a királynak egész halom közjogi törvényeinknél fogva az országban kellene lakni: a „sejour“ mindig csak napokra fog terjedni.

Kállai azonban nem követel, csak óhajt, csak szeliden, tudósan intézi a közjogi törvényeket; pedig ha a magyar udvartartásra pénzt ad a magyar nemzet, azt a jogunkat, hogy követelhesünk is: senki se harácsolhatja el

Török katonadalok.

1.

Bajazidnál elállták az utamat.

— Bajazitten csevirdeler jolumu. —

Bajazidnál elállták az utamat,
Kilencz csendőr megkötözött magamat,
Nézzétek a rettenetes bajomat!
Ha szivemben a szerelem nem dulna:
Sorsom ilyen fiatalon
Rabságra nem fordulna.

2.

Drinápoly patakja.

— Edirne eseszmeszi. —

Drinápolyi patak, óh én édes anyám,
Csorgedezve folyik a mezőn és rónán;
A szomjas redifnek égeti a keblét,
Verie meg az Isten vize minden cseppjét,
Oh én édes anyám!

Bocsáss meg énnékem, — oh én édes szülöm,
Talán ott maradok a véres harcmezőn,
Szerbisztán mezején, ahol a török vér,
Aki benne gázol, annak bokáig ér,
Oh én édes anyám!

3.

Rám löttek, rám löttek a szmirnai uton.

— Izmirin jolunda vurdurlar beni. —

Rám löttek, rám löttek a szmirnai uton,
Szeretöm kendője van a homlokomon,
Vérem hullásáért te felelsz meg, tudom!
Menj el, anyám, menj el,
A pasának mondd el,
Hogy egy vitéz redif*)
Harczolva esett el!

4.

Vakuljon meg Damad pasa.

— Kör olaszí Damad pasa! —

Aki a muszkával suttog,
Amiről ti mit se tudtok:
Nincs kivonva annak vasa,
Vakuljon meg Damad pasa!

A Balkánban foly a vérünk,
Gyere Damad, gyere vélünk!
De nem jöhet: nagy a hasa,
Vakuljon meg Damad pasa.

5.

Oszman pasát baloldalán meglőtték.

— Oszman pasa szol janendan vuruldu. —
Kicsi város Plevna, sok az orosz benne,
A sok levágott fej el se fér már benne,
Én édes Istenem, bár csak szabad lenne!

*) Redif — tartalékos.

Oszman pasa vérzik,
Érte fegyver éle,
Ötvenezet vitéz nizam
Fogságba megy véle!

6.

Éljen soká Oszman pasa!

— Szá olaszí Oszman pasa! —

Ha százezer kozák jön is,
Oszman pasa áll akkor is,
Jó az idő, vagy mostoha,
Oszman pasa nem fél soha!
Éljen soká Oszman pasa!

7.

Egyre foly a véres Duna.

— Kanla Tuna akar gider. —

A muszka átkelt a Dunán,
Az esti szürkület után,
Oszman pasa fehér lován
Elküldött a topdzsik után.

Vitéz tüzér, most előre,
Dörg az ágyu nyakra-főre,
Amig Plevnához elére,
Hej, hullott a muszka vére!

Véres Duna folyik egyre,
Nem számithatsz kegyelemre,
Hajtsd le fejed, hajtsd meg nyakad,
Oszman pasa, add meg magad!

tőlünk s követelhetnénk (Kállai bizonyítja be), hogy a Habsburgok is leljék már egyszer honjukat a hazában.

Ámde az ország szívében a magyar királyt és a magyar király nemzeti életét szemünk hiába keresi, lelkünk hiába sóvárogja. A budai várkastély fenséges helyéről négyszáz esztendő óta üresen és néma lemondással bámul a Dunának elsuhanó habjaiba.

Bámul — és lemond! Nincs itt nemzeti élet, „ahol hajdan szebb élet volt!“ Buda fut! Non est! Gemebundus vade viator! Kállai röpiratában fölveti azt a közjogi eszmét, hogy a magyar kir. udvar reaktiválása alkalmából el kell döntenie azt a kérdést is, hogy az osztrák kormánynak érdekében áll-e Magyarországon a mi királyunk, illetve az ő császárukszemélye körül új miniszteri állást létesíteni abból a célból, hogy ő felségének a magyarok között való időzése alatt az osztrák kormánynak legyen képviselője a király, mint osztrák császár személye körül épügy, mint ahogy a magyar kormány tagjai közül is van most egy Bécsben székelő magyar miniszter a király mellett. Kállai ezt az eszmét valószínűleg a közjogi szimmetria kedvéért veti föl. Eltekintve azonban attól, hogy ez nem a mi dolgunk: közjogi szimmetriákat nem akarhatunk. Van már részünk belőle bőven, a dualizmus, a paritás szimmetriáiból. Ha az isten ver bennünket, ez a közjogi szimmetria kezében az osztor. És elvégre is, vannak az osztrák császárnak a magyar közjogban turkáló elég Bolffrasai, hogy uruk tanácsalanul ne maradjon. Hogy még több Bolffras legyen, ezt mi nem akarhatjuk még a közjogi szimmetria kedvéért sem.

A politikai helyzet.

Barabás Béla nyilatkozata.

Az aradi Függetlenség vasárnapi számában Barabás Béla képviselőnek igen érdekes nyilatkozatát közli, amely a politikai helyzetre vonatkozik. Barabás ugyszólván a függetlenségi párt nézetének és gondolkodásának adott kifejezést s minthogy az országgyűlésen a helyzet ura ma is a függetlenségi párt, érdekesnek tartjuk nyilatkozatát ismertetni.

Barabás azt hiszi, hogy a pünkösdi ünnepek után kitisztul a látóhatár. A kibontakozás útjára szerinte a következő három módot emlegetik: 1. Széll megy s utódja (hir szerint Csáky Albin gróf) a katonai javaslatokat nem tárgyalatja, hanem előbb munkaképessé teszi a parlamentet s aztán elhagyja helyét, hogy más miniszterium folytassa ott, ahol Széll megbukott. 2. Más forrás szerint Andrassy Gyula grófot bizná meg Széll elejtése után a király a kabinetalakítással. Andrassy az ellenzékkel olyan megállapodásra jutna, hogy nem kötné magát a katonai javaslatok rögtön tárgyalásához, hanem előbb feloszlattá a képviselőházat, természetesen amikor az indemnitást, a tisztviselők fizetésrendezését és a költség-

vetést is elintéztette. 3. (És ezt a legvalószínűbbnek véli Barabás) Széll Kálmán maga keresi és megtalálhatja a kibontakozás fonalát olyaténkép, hogy az ellenzékkel ez irányban megegyezésre jöve, minden indokolás nélkül kijelenti pünkösdi után, hogy mindenekeelőtt a költségvetést tüzeti ki napirendre. Ez esetben a képviselőház munkája nyugodtan folyhat tovább, az ellenzék semmi akadályt sem gördít eléje, ha csak újból nem kísérleteznek a katonai javaslatokkal.

Ezután kifejti Barabás, hogy az obstrukció akár az év végéig eltarthat, hogy Apponyi nemcsak az elnökségtől, hanem egyáltalán a politikától is vissza akar vonulni. A szabadelvű tábor pedig szét fog szakadni. A szabadelvű tábor a liberális-mus kérdése bontja meg s előreláthatólag az „új szabadelvűek“ hagyják ott legelőször Lloyd-klubot és valószínűleg új pártot alakítanak. Még pedig meglepő körülmények között fog ez megtörténni. Hir szerint a néppárt töredékével egyesülnek, azokkal, a kik nem ragaszkodnak olyan mereven a revízió-követelésekhez, mint a társaik. Természetesen azért minden lesz ez az új politikai árnyalat, csak liberális nem.

A trónörököséről is nyilatkozott Barabás. — Nyilatkozatkozatának e része a következő:

— Az ellenszenvét érezteti velünk. Pedig az udvari hál előtti napokban azzal akartak bennünket, függetlenségiakat felvonultatni a királyi palotába, hogy a trónörökös tüntetni fog a magyarok iránti rokonszerzésével. Még jó szerencse, hogy ilyen áron sem álltunk kötélnék, hogy részesei legyünk az udvari parádénak. — Egyébként olyan magyarázatot is adnak Ferencz Ferdinánd feltűnő magaviseletének, hogy ezzel a küzdelmünket becsülte le. Ha így van, akkor ő fensége többet törődik velünk, mint mi ö vele. — A függetlenségi párt megy a maga útján, akár tetszik ez a trónörökösnek, akár nem.

A buzavirágról a következőket mondotta Barabás:

— A kék mezei virág ma már antidinasztikus jelvény lett és a képviselőháznak nem egy tagja viseli a legutóbbi politikai viszonyok hatása alatt. Ez a Habsburgok elleni tüntetés majd egyszer a Hohenzollern-ház mellett is szólhat, amelyet élénken foglalkoztatnak a magyar trón körüli események. Annyi bizonyos, hogy a Habsburgok nem becsülték meg soha és nem is fogják megbecsülni, a magyaroknak felkent uralkodójukhoz való hűségét és áldozatkészségét.

A nagy Wesselényi életrajza.

(dr. Kardos Samu debreczeni ügyvéd készülő nagy munkájáról.)

Soha nagyobb ambícióval, lelkesedéssel és szorgalommal még nem készült történelmi életrajz, mint amiként dr. Kardos Samu debreczeni ügyvéd, kiváló író, a nagy Wesselényi életrajzát készíti. Mesés az a fáradhatatlan tevékenység, melylyel minden erre vonatkozó adatot felkutat, még olyan áldozatok árán is, mely a mai korszakban szokatlan a nagyratörőkvő szellemi munkások körében.

Nem ismer akadályt, nem ismer lehetlenséget, ha nagyszabásu munkájának érdeke azt igényeli, megköveteli. — Ma az erdélyi részek köz- és magánlevéltárait kutatja föl, holnap már az ország másik felében buvárkodik avas fölviások rengetegében.

Ideális rajongás tölti el a lelkét valahányszor készülő munkájáról barátai körében bizalmasan beszél. Tűzmelegséggel említi már eddig összegyűjtött eredeti adatforrásait, melyek (volt alkalmunk azokat megtekinteni) már a métermázsát meghaladják. Egyetlen hiába való sor sincs azok között, s vastag kötetekre terjednének már csak azon okmányok száraz megjelentetése is, melyeket egy óriás halmazban szerencsések voltunk áttekinteni. Minden, még a legesekélyebbnek látszó adat sem kerülte el a nagy buzgalmu és tehetséges író rendkívüli figyelmét.

Nem régiben az Ujfalvi-család levéltárából szerzett munkájához igen becses adalekokat, melyekből néhány érdekes apróságot lapunk rendelkezésére bocsátott, s melyeket alább közlünk.

E közlemények elseje az a felköszöntő, melyet báró Wesselényi Miklós — jelenlegi főispánunk — keresztelőjén Zsibón, 1845. december 28-dikan, Ujfalvy Sándor, mint a nagynevű keresztszülők egyike, elmondott.

Második közleményünk a Wesselényi Miklós báró, főispán, a harmadik Wesselényi Béla báró, kiváló sportmannunk és gazdánk keresztlevelét mutatja be, hiteles kijegyzésben, a zsbai ref. egyház anyakönyvéből. Minő nevek, mekkora szellemalakok! Ma már honnan lehetne ilyen keresztszülők csoport virágát összeállítani, még egy királyi herceggel keresztelőjére is?

Negyedik közleményünk a nagy Wesselényi egy bizalmas levelét mutatja be, a melyet 1850. ápril 9-ikén Frajalvaldauból intézett barátjához Ujfalvi Sándorhoz.

Mind aprónak látszó dolgok ezek a laikus közönség előtt, de becses gyöngyszemek a történetíró szemeiben!

A nagy apparátussal készülő történelmi életrajz, — mint azt az író nekünk bizalmasan elárulta — három részből fog állani. Az első rész a nagy Wesselényi gyermekkorát, a második ifju korát, a harmadik a nagy tettek korát (a férfikort) fogja tárgyalni.

Nagy és napról-napra fokozódó vágyakozással várjuk a dr. Kardos S. páratlanul ígérekző történelmi életrajzát, a mely bizonyosan egyszerre fűzi homlokára a dicsőséges küzdelmet megillető babérkoszorút.

És most álljanak itt, a lapunk számára átengedett közlések:

I.

Uram!

Uram, Wesselényi Ferencz uram! szállok önre.

Mint buzgó keresztény emlékezzék ön az ó Szövetség szavaira: — „így áldatik meg a férfi! — az ő neje, mint termelő szülő az ő házában, és az ő fiai, mint olajfák ágai az ő asztala körül.“

Az irás szavait imé' teljesülve látjuk!

És ha most azon tiszta akaratu s szilárd jellemű férfiak, kiket ma kereszt fia társainknak neveztetni hallánk, kiknek nevetet a magyar ajk csak tisztelettel nevezheti... ha most ezek itt köztünk lennének, kiterjesztenék az ök karjaikat, s szép lelkeknek teljes mértékével avatnák fel honpolgárának a kis csecsemőt, kit ma a kereszttségben beavattatni szemlélnék. Áldásul óhajtanák ök, hogy a kisedek ajkaira a mumsák mézet csepegtessenek. S az ő karjaiban erő legyen, mely mint Herculesé, már bölcsőjében gonosz kigyót fojtson: s szívében bátorság legyen, mint elődeiben. Áldásul óhajtanák az anyának, hogy legyen mint kereskedő hajó, mely a távolból kincset hoz. S hogy az atya legyen az ur megáldott embere.

Szívem mélyéből áldást kívánok én is ez általam mindig szeretve tisztelt ház öröme. Éljen az ifju Wesselényi Miklós! hogy

elődei magas erényeit mindig szemei előtt tartva, megfelelhessen ama nagy elhivatásnak mi itt reá vár. Örökölje ő a nagy és édes Attyának lelki s testi nagy erejét, mire a honnak jelen körülményeiben annyi szüksége vagyon. — Birhassa ő Attyának erős akarattját s vas kitűrését, amely azután őt az öröm úgy, mint a megpróbáltatás óráiban egyformán fentartván, nevéhez méltóvá tegye.

S mindenképp örökölhessen ő attyának hasonlíthatatlan jószívét, mely őt magát, annyi embereket, s köztük csekély magamat is oly nagy mértékben boldogított. Így boldogíthassa ő is egykor jó szívével honát, barátjait, s alattvalóit.

Isten tartsa az örömben uszó szüléket mindég egészségben. hogy örömeiket sokáig élvezhessék.

Zsibón, december 28-án 1845.

Az ifju Wesselényi Miklóska keresztelőjén.
Ujfalvi.

II.

Báró Wesselényi Miklós főispán keresztlevele.

1845. Deczember 13-án született s 28-án kereszteltetett meg ifju Báró Wesselényi Miklós. — Keresztatyák: Titt. Deák Ferencz, Klauzál Gábor, Kossuth Lajos, Bezerédi István, Beöthi Ödön, B. ifj. Wesselényi Ferencz. Kelemen Benjámin és Ujfalvi Sándor urak. — Keresztanyák: B. ifj. Wesselényi Ferencznő, B. Wesselényi Mária és Nagy Lázárné Benedek Rozália.

Kijegyzette Sibón a ref. egyház anyakönyve 3-ik kötetéből május 23-án 1850.

Kun Károly,
Sibói ref. Pap.

III.

Báró Wesselényi Béla keresztlevele.

1847. Május 11-én született s 26-án kereszteltetett meg ifju Báró Wesselényi Béla Pál. — Keresztatyák Gr. Mikes János, Id. gr. Bethlen János, gr. Teleki Domokos, Gr. Rádai Gedeon, B. Kemény Domokos, B. Kemény Dénes, B. Jósika Miklós, B. Kemény Zsigmond, Veér Farkas, Zejk József, Fischer Erneszt, Kubinyi Ferencz, Vörösmarti Mihály, Csapodi Pál, Ujházi László, Ötvös Mihály, Bajza József. — Keresztanyák: Kolonics Maximilián grófnő, ifj. gr. Bethlen Jánosné, Fischer Ernesztne.

Kijegyzette az Anyakönyvből
Sibón 23-ik Máj. 850.

Kun Károly
Sibói ref. Lelkész.

Idősb. gr. Bethlen János, B. Kemény Dénes, gr. Teleki László, Kossuth Lajos, Böthi Ákos, B. Jósika Miklós, Ujhazy László, Gr. Kolonits Max, Klauzál Gábor, Fischer Erneszt, Csapodi Pál, Ötvös Mihály, Bajza József, Vörösmarti Mihály, Kubinyi Ferencz, Bezerédi István, Deák Ferencz, Gr. Mikes János, Teleki Domokos, B. Kemény Domokos, Kemény Zsigmond, Veér Farkas, Zejk József, Zejk Károly, B. Wesselényi Ferencz, Ujfalvi Sándor, Kelemen Béni, Gr. Mikes János, Teleki Domokos, B. Kemény Domokos, Veér Farkas, Zejk Józsi, Zejk Károly.

IV.

Április 9-én 850. Frajvaldau.

Szeretett Barátom! Wettem Márcz. 26. és 28-iki leveleidet s kivált ez utóbbit igen nagy örömmel. Bár a rég nélkülözött jobb híreknek az, sok mást megelőző kezdete lenne?

En talán csak nem betegszem meg most újra, s így a közelebbi vasárnap az folyó hó 14-én leindulunk. Tizenhetedikére akarunk Pestre érni; mivel Szedresre is megyünk, nem remélhetem, hogy előbb érhesünk Kolozsvárra, mint május 5-én. Kérlek irjátok meg Pestre poste restante,

hogy szállhatunk e valamelyikhez közületek, vagy hogy fogadóba mennyünk és menjükbe. Lovakat reméllem fognak előmbe küldeni: ha nem találnának talán csak kapunk Kolozsvárt. Két szekérrel leszünk.

Nőm s leányom igen szívesen köszönnek titeket, valamint Laczi is ki nem előbb, mint a mult hó 31-én érkezett Troppaubá; s most néhány napi szabadsággal itt van. Nőd kezeit csókolom

S maradok hiv barátod
Wesselényi.

A városok háztartása.

Kada Elek kecskeméti polgármester a városok háztartásáról írott memorandumában nagyon értékesen ismerteti a városok pénzügyét és háztartását.

A városok fejlődésének biztosítására legfontosabb eszköz háztartásuk és pénzügyeik rendezése. Ennek a rendezésnek egyfelől abból kell állania, hogy a szükséges jövedelmi források rendelkezésükre bocsátassanak, másfelől abból, hogy háztartásuk és pénzügyeik intézésében részünkre a kelő szabadság biztosítsassék, azoktól a korlátozásoktól felszabadítsassanak, melyek a fejlődésüket, haladásukat jelenleg annyira akadályozzák.

A szükséges jövedelmi források rendelkezésre bocsátása tekintetében legfontosabb volna a fogyasztási adók jövedelmének átengedése. amire nézve a pénzügyminiszter néhány év előtt némi részleges ígéretet tett is, de a megvalósítás iránt még előkészítő intézkedés is aligha történt. Pedig a magyar államnak minden esetre nagyobb és igazabb érdeke a szorosán vett magyarországi városok és községek ily módon való istápolása, mint a horvát-szlavonországiaké, melyek ezen előnyt már regen élvezik.

Kövezési, csatornázási és más hasonló járulékoknak szabályrendeletek alapján való szedése most is gyakorlatban van és mivel ezen létesítmények egyesekre, különösen a háztulajdonosokra jelentékeny anyagi előnyökkel, az ingatlan értékének gyarapodásával járnak, azok megállapítása indokolt is. Ha azonban a városokról külön törvény alkotatik, kívánatos, hogy abban ezen jog biztosítsassék, az érvényesítésében alkalmazandó főbb elvek meghatározassanak és ezzel a városok a mindenkor belügyminiszterek eltérő felfogásától lehetőleg függetleníttessenek.

Meg kell továbbá szüntetni az állami és katonai alkalmazottaknak a városi pótdó és hasonló szolgáltatásokkal szemben fennálló privilégiumait, mert azok a jogegyenlőség elvével nem egyeztethetők össze; azokat kik a közintézmények előnyeiket élvezik, a közterhek viseletétől elvonják és a katonatiszteknek már fogantatosított, az állami tisztviselőknek pedig folyamatban levő fizetésrendezése után semmikép sem indokolhatók.

A városok gyakran olyankor létesítmények egyes közszolgálatokat szolgáló vállalatokat (vívezeték, világítási vállalatok stb.), amikor azok még nem jövedelmezők, tehát a városi pénztár közérdekekből anyagi áldozatokat hoz. Ez okból, főképp azért, mivel ezen vállalatok jövedelme kizárólag közszolgálatokra használtatik fel, ezeket állami adómentességben kell részesíteni. Viszont azonban akkor, ha az illető városokban ugyanígy magánvállalat már létezik, nem szabad annak állami támogatással versenyt csinálni és így az abba befektetett magántőkét veszélyeztetni. Ez okból oly esetben midőn a városi üzem vagy vállalat egyező célú magánvállalat

fennállása és működése idején létesül, attól az adómentesség kedvezményét mindenesetre meg kell tagadni.

Hogy a városok háztartási és pénzügyeik rendezésére vonatkozó jogaik a törvényben részletesen határozassanak meg, azt a legutóbb történtek parancsolóan követelik.

A tudományosok.

(Jelenet.)

Igazgató: A mint mondtam kedves tanár ur, tessék nagyon vigyázni arra, amit előad, vagy leír.

Tanár: Ovatos leszek.

Igazgató: Az állatvilágból vett hasonlatoknál arra ügyeljen, hogy a dinasztiai meg ne sértse.

Tanár: Hová gondol, kérem?

Igazgató: Minden mese alkalmas arra, hogy a fogékonylelkű ifju a világ nagy igazságtalanságai miatt gondolkozóba essék. Azonkívül a történelem tanítására fektessen különös gondot.

Tanár: Eddig is úgy tettem.

Igazgató: Csakhogy most változtatni kell a rendszeren. A kurucz korszak, a szabadságharc ismertetését a legszűkebbre tessék összevonni s a kényes részleteket szíveskedjék átugorni.

Tanár: Igen, ugorni fogok!

Igazgató: A politikai földrajz előadásánál az orosz és török alkotmányra tessék sulyt fektetni. Helyes volna pl. kiemelni az orosz és török kormányzás előnyeit.

Tanár: Szemben pl. az angol alkotmánnyal.

Igazgató: Nagyon helyes. Ön, úgy látszik, megérti a felsőbb intencziókat. Az irodalomtörténet tanítását jó volna Széchenyi föllépése előtt befejezni. Katona József, Petőfi, Jókai nagyon veszedelmesek. Nekünk lojálisoknak kell lennünk.

Tanár: A lojalitás mellett minden tudomány eltörpül.

Igazgató: Tökéletesen igaza van. Ön bámulatosan megérti elveimet.

Tanár: És mindezen szolgálataim fejében...

Igazgató: Legközelebb főigazgatónak nevezik ki az ön szeretett direktorát.

Tanár: Hát én?

Igazgató: Önnek reménye lehet, hogy utódom lesz.

Tanár: Öszintén megvallva, többre vágytam.

Igazgató: Ugyan mire?

Tanár: Azt reméltem, hogy egyetemi magántanár leszek.

Igazgató: Naiv ember! Hiszen a miniszternek tiz jelöltje van a megüresedett tanszerekre.

Tanár: Akkor...

Igazgató: Nos, akkor...

Tanár: Befejezem legújabb munkámat.

Igazgató: Melyiket?

Tanár: Azt amelynek czime: „A szabad gondolkodás“.

Igazgató: El akarja veszteni az állását?

Tanár: El. Hogy aztán legfelsőbb helyen bebizonyítsam hűségemet. Üldözni fognak, de ez csak használni fog nekem. — Czikkeket írnak rólam, feltűnik a nevem s ha nem is neveznek ki, legalább elfogy a könyvem.

Igazgató: Ne tegye! Inkább maradjon meg az eddigi rendszer mellett.

Tanár: A régi rendszerrel nem érek el semmit.

Igazgató: Megbecsüli önt az ifjuság.

Tanár: És ki házasítja ki a leányaimat?

Igazgató: Beláthatja, hogy mégis lojálisnak kell lenni.

Tanár: Hiperlojális leszek vagy ultra-hiperlojális, amint kívánják. Csak már előbbre jutnék! Föl kellene tűnni valamivel.

Igazgató: Irjon nyilttéri leveleket.

Tanár: Az pénzbe kerül.

Igazgató: Hát akkor ne irjon!

Tanár: Ez pompás ötlet! Nem irok, nem olvasok, én lojális ur vagyok.

Mongodin.

Pénztárnok változás a gyámpénztári hivatalban.

A városházán, a gyámpénztári hivatalban a múlt héten pénztárnok változás történt. Hanke Lajos gyámpénztárnokot Puky Gyula főispán ma egy hete szerdán felfüggesztette hivatalától és a gyámpénztári teendők végzésével Komáromy Antal házipénztári ellenőrt bizta meg.

Erről a váratlanul történt pénztárnokváltozásról beszélnek napok óta a városházán és habár az egész esetet és a változás előzményeit a legnagyobb titokban tartották, kiszivárgott a közönség körébe is és most mindenfelé erről foly a beszéd, természetesen elferdítve, nagyítva, szenzációs részletekkel kiszinezve a gyámpénztári változás okait és annak előzményeit. Nem szenzáció hajhászásból hozzuk mi is nyilvánosságra ezt az ügyet, de tesszük azért, hogy a sokféle mendemondáknak leszállítsuk értékét és magával az igaz tényállással ösmertessük meg a közönséget.

A legilletékesebb helyről szereztük be ez ügyben információinkat és a mint az történt, semmit el nem hallgatva, hozzuk nyilvánosságra.

A házi-pénztárban, valamint a gyámpénztárban minden hó utolsó hetében tüzetes és rendszeres vizsgálatot tartanak. E hó 27-én, szerdán d. u. Vecsey Imre főjegyző elnöklésével tartották meg a vizsgálatot a gyámpénztárban, melynél jelen voltak dr. Magoss György alügyész, Bészler Károly árvaszéki elnök, Harangi számvevő Hanke Lajos gyámpénztárnok, Mihalovics Gyula h. ellenőr (ki előtte való nap foglalta el a hivatalt a beteg Nánássy ellenőr helyett) és dr. Tóth Emil jegyző.

A könyvek, a letétek, az értékpapírok megvizsgálása után, melynél mindent a legnagyobb rendben találtak, a készpénz megolvasására került a sor. Nagyobb összegű papír, arany, ezüst pénz volt a pénztárban. Az arany és ezüst pénzek 100—150 darabjával voltak becsomagolva és rudba rakva. Egymásután bontogatták fel ezeket a lepecsételt rudakat, hogy meggyőződést szerezzenek arról, valyon tényleg anny

pénzt tartalmaznak-e a rudak. amennyire értékelve vannak.

Vecsey Imre főjegyző bontott fel egy ilyen rudat, melyen az volt jelezve, hogy 150 darab husz koronás aranyat, 3000 koronát tartalmaz.

Meglepetve konstatáltak a rud felbontása után, hogy a csomagban 150 darab 20 koronás arany helyett 150 darab 20 filléres van, 30 korona értékben.

A bizottság a vizsgálatot azonnal felfüggesztette és Vecsey Imre főjegyző a váratlan felfedezésről nyomban jelentést tett a polgármesternek és a főispánnak. Puky Gyula főispán a jelentés vétele után a városházára sietett és mikor meggyőződött a jelentés valódiságáról, Hanke Lajos gyámpénztárnokot azonnal felfüggesztette állásától és elrendelte ellene a fegyelmi vizsgálatot.

A pénztárvizsgáló bizottság tovább folytatta a vizsgálatot, de a 2970 kor. hiányon kívül mindent rendben talált, úgy hogy megállapították, hogy csak a 2970 korona hiányzik. A fegyelmi vizsgálatot maga Kovács József polgármester vezeti. Még az nap este kihallgatta Hanke Lajost, ki azzal védekezik, hogy azt a rud pénzt ugyakapta (kitől, arra nem emlékszik), a hogy a bizottság találta. Nem bontotta fel és így nem is győződhetett meg arról, vajjon tényleg 20 koronás arany van-e benne?

A pénztárnak különben egy fillér kára sincs, mert Hanke Lajos **másnap délelőtt 10 órakor már kifizette a hiányzó 2970 koronát.**

Megemlítésre méltó ez ügynél még az is, hogy a pénztári ellenőr Nánássy Miklós napok óta beteg és helyettesítésével a polgármester Mihalovics Gyula számtisztet bizta meg, ki a vizsgálat előtt való nap, kedden foglalta el a hivatalt.

Bészler Károly árvaszéki elnök Hanke pénztárnokkal együtt olvasta át a pénzt, hogy Mihalovics is, mint ellenőr ösmerte a pénztár állását. Semmi hiány sem volt, ez a rud-csomag ekkor is ott volt, de nem bontották fel. Másnap délután a vizsgálatnál konstatáltak, hogy az aranyak helyett 20 filléreseket tartalmaz a lepecsételt csomag.

A polgármester a vizsgálatot még nem fejezte be.

NAPI HIREK.

Monstre küldöttség Budapesten.

Csütörtökön fogadja Budapesten a belügy miniszter azt a küldöttséget, melyet a város legutóbbi közgyűlése azzal a megbízással választott meg, hogy a felekezeti iskolák és egyházak segítségét tárgyzó közgyűlési határozatnak kedvező s mielőbbi elintézését kérje. A küldöttség tegnap d. u. 6 órakor értekezletet tartott s elhatározta, hogy ma reggel utazik Budapestre. Széll Kálmán mint belügyminiszter holnap csütörtökön d. u. 4 órakor fogadja a küldöttséget, melynek tagjai Puky Gyula főispán vezetése mellett, dr. Wolafka Nándor v. püspök, Kovács József polgármester, Vecsey Imre főjegyző, Oláh Karoly tanácsnok, Simonffy Imre kir. tanácsos, Kiss Albert ref. lelkész, dr. Bakonyi Samu országgy. képviselő, Kerekes Géza, Boczkó Sámuel rendőrfőkapitány, Gyarmathy István és Pálfi Gábor városi bizottsági tagok, kikhez a tegnapi értekezleten csatlakozásukat bejelentették még Aczél Géza, Polgári Bálint, Reichmann Armin.

A V. H. O. Sz. új tagjai.

Az igazgatóság a következő hirlapírókat vette föl a szövetség rendes tagjai közé: Dr. Balassa Ármin (Szeged), Kállai Emil (Szeged), Herczeg Jenő (Kolozsvar), Majdik Árpád (Szatmár), dr. Taussig Izsó (Szabadka), Kosári István (Beregszász), dr. Seredi Jenő (Miskolc), Wittolin Győző (Csáková), Bor János (Hajdusoboszló), S. Nagy Domokos (Czegled), Kovács Ödön (Szeged), Cserna Pál (Zágráb), Hats Bálint (Orosháza), Balaton Gyula (Ó-Becse), dr. Véniss Károly (Kaposvár), Espersit János (Hmvasárhely), Gerlits Sándor (Szombathely), dr. Grim Károly (Szombathely).

Értesítés.

A városi tanács katonai és illetőségi ügyosztálya részéről a szülők és gyámok értesítettnek, hogy a m. kir. honvéd hadapród iskolákban az 1903/1904. tanév kezdetén betöltendő helyekre vonatkozó pályázati hirdetmények megérkeztek. Pályázati véghatáridő f. évi augusztus hó 1-ső napja. Debreczen sz. kir. város egy alapítványi helyére pályázni óhajtók felhivatnak, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényeiket f. évi június hó 22-én d. u. 5 óráig a tanács iktató hivatalba mulhatlanul beadják. A vonatkozó hirdetmények a városi tanács katonai és illetőségi ügyosztály hivatalos helyiségében (Városház emelet 17. ajtó) betekintheők, hol az érdeklődők felvilágosítást nyernek.

Jog és pénzügyi-bizottsági ülés.

A jog és pénzügyi-bizottság tegnap d. u. 3 órakor ülést tartott a városház nagytermében Vecsey Imre polgármesterhelyettes, főjegyző elnöklésével. A bizottság a világi-tási vállalat zárószámadását vette tárgyalás alá, majd az 1902-ik évi házi pénztári zárószámadást tárgyalta.

Megszökött hetes.

Füleki Pál gyógyszerész tegnap száz koronát küldött hetesével Huszka Jánossal a postára. Hiába várta azonban vissza, a fiu természetesen a pénzzel együtt megszökött. A rendőrség keresi a tolvajt.

Dobreczeni ifju győzelme.

A budapesti országos tornaversenyen nagy diadalt aratott egy debreczeni ifju: Rudolfi Imre. A sulydobásban ugyanis ő nyerte el az első és egyszersmind bajnoki díjat. Az eredmény különben nem volt Debreczenben nagyon meglepő, mert nagyon jól tudták, hogy Rudolfi hogy dob sulyt és félig-meddig el is voltak az eredményre készülve. Mégis sokat dobott ő (12'04 m.) és ez annál többnek látszik, ha meggondoljuk, hogy az utána következő legjobb majdnem egy méterrel dobott többet.

Öngyilkos katona.

Németh Gábor a 36-ik gyalogezred ővezetője pünkösd másodnapján öngyilkossági szándékból mellbe lőtte magát. A golyó megsértette a bordákat s érintett nemesebb részeket is. Németh most haldoklik s valószínűleg nem marad életben. Az öngyilkosság okát nem tudják. Németh debreczeni fiu, jó módu szülők gyermeke.

A kuruzsló.

Szenzációs bűnügy tartja izgalomban Szabolcsvármegye közönségét néhány nap óta. Az eset színtere Szabolcsbánya, de a bűnügy szála behalózzák egész Szabolcsvármegyét. A csunya ügy a minap pattant ki, amikor Sebestyén Jánosné szabolcsbányai kuruzsló asszony egy Schvuk Éva nevű leány ujszülött gyermekét megfojtotta. Ebből az ügyből indult ki a vizsgálat, amelyet a nyiregyházi kir. törvényszék vizsgáló bírāja, a kir. ügyész és a csendőrség a helyszínen folytatnak. A vizsgálat eddigi részleteiről tudósítók az alábbiakat közli: Sebestyén Jánosné szabolcsbányai szülésznő egyike a legveszedelmesebb kuruzsló asszonyoknak. Hire volt az egész vármegyében, melynek minden részéből voltak páciensei, leginkább uri nők. Lakásán egész kórházberendezés volt, ahol két-három leány is feküdt egyszerre. — Amikor Schvuk Évát elfogták és megvallotta, hogy Sebestyénné működött közre, a csendőrség rögtön fölkereste a kuruzsló nőt, akinek a lakásán akkor is két jó csalódból való leányt találtak ápolás alatt s ugyanabban az időben egy uri asszonyon is műtétet hajtott végre. A kihallgatott ápolók vallomása után eddig 17 leány és 22 asszonyra derült ki, hogy gyermekeiket Sebestyénné által pusztították el. A törvényszéki kiküldöttek az elásott gyermekek hulláit most ásadják ki. A letartóztatott Sebestyénné a legkonokabbul tagad mindent, csak a pácienseinek a vallomásaiból lehet a nyomozás szála tovább vezetni. Szabolcsbányán most nagy a rémület a leányok és asszonyok között, mert nem tudják, hogy nem derül-e ki rájuk is valami a Sebestyénnével való ismeretség révén.

Öngyilkossági kísérlet.

Sokat szenvedett Dusek József felesége, szül. Hevetős Erzsébet és a sok szenvedéstől akart megmenekülni és pedig az öngyilkosságnak ritkán előforduló nemével. A szerencsétlen asszony nagymennyiségű zsíros szódát ivott. A szóda teljesen összeégette belső szervezetét. A kórházba szállították, ahol dr. Hutiray József kórházi t. orvos vette kezelés alá. Életben maradásához van némi remény.

Eljegyzés.

Hegedüs Gyula kereskedő Aradról eljegyezte Klein Idát, Katz Lajos helybeli borkereskedő nevelt leányát.

Felhívás és kérelem.

Mindazon róm. kath. adózó polgárok, kik az elmúlt évekről iskolai adójukkal hátralékban vannak, ez uton kéretnek fel, hogy hátralékos iskolai adójukat f. évi július 1 ig az egyház pénztári hivatalában (varga utca Theresiánium) annál inkább is szíveskedjenek befizetni, mivel az ezen ideig be nem fizetett adók közigazgatási uton fognak beszedetni. A róm. kath. iskolaszék.

A „Turul” czipő gyár botrányának epilogsza.

Nagy port vert fel három évvel ezelőtt a temesvári államilag segélyezett „Turul” czipő gyár botránya, mely bécsi czipőket bocsátott forgalomba magyar gyártmány gyanánt a turul védjeggyel. A gyárnak Debreczeában is volt egy fiókja melyet annak idején 200 koronára büntettek. Az összeget azonban nem tudták behajtani, míg végre hosszas fáradozás után a temesvári rendőrség tegnap elküldte az összeget a rendőrség bűnügy osztályára.

Visszaélés a peczegődör tisztításnál.

A polgármesterhez feljelentés érkezett, mely szerint a peczegődör tisztításnál folytonos visszaélést követnek el a vállalkozók. Ugyanis a szerződés értelmében a tisztításnál 640 literes hordókat kell használniok, melyért 3 koronát kapnak. Ők azonban csak 500 literes s még kisebb hordókat alkalmaztak ugyanazon díj mellett. A polgármester utasította a rendőrfőkapitányságot, hogy a vizsgálatot indítsa meg és a visszaélést szüntesse meg. Utasította egyttal, hogy szigorúan tiltsa meg, hogy a tisztítást már a kora delutáni órákban megkezdjék.

A kocsis őrnagyruhában.

Pár hét előtt feltűnést keltett a nagyváradi várban egy katona öngyilkos tette. Egy rendkívül csinos, jóképű fiu, vagyonszalad gyermeke Grosz Arnold, ki a negyedik században szolgált, mint szakaszvezető, mulatozásból hazatérve, mámoros fővel Manlicherét magára sütötte, agyonlőtte magát. Az öngyilkosság okáról kiderült, maga a szerencsétlen ismerte el Wenderinszky Pál kapitányának írott levélben, hogy a lumpélet a pazarlás okozta tragédiáját. Igen érdekes, amerikai izü történet került most napfényre az öngyilkosság epilogsaként s ami közvetlen rugója volt az intelligens fiatal ember végső elhatározásának. Grosz Arnold a télen nagyon meg szorult. — Pénzre volt szüksége, nagyobb summára, hogy kissé rendezze zilált viszonyait, melyeket könnyelműsége idézett elő. Szötte a legkülönbélebb terveket, számított rá, hogy kis idő múlva szülőit újra megpumpolhatja s nem sokára megfogamzott a pénzszerzés módja. Van Nagyváradon egy kétéas alak, ki az éjjeli tanyákon járkalva, ismeretet köt a leháskodó fiatal emberrel s ha kell szolgálatjukra áll pénz dolgában is egy pár forintig, természetesen busás kamatok ellenében. Ez a hyéna volt szellemi támogatója Grosz Arnoldnak. Alkalmas embert kaptak, kit őrnagyruhába bujtatva el küldtek egy tekintélyes kereskedőhöz. A kereskedő tisztékkel áll összeköttetésben és sokszor áll anyagi segítségükre is. Az őrnagy, egy bérkocsis, katonás magatartással állított be este az üzletbe s pár percz alatt megállapodott altisztje váltót hoz neki 1200 koronáról s a pénzt is átveszi. Később már ott volt Grosz Arnold, az őrnagy aláírásával a pénzt megkapta Grosz Arnold. Élt, dorbézolt, a míg tartott a pénzből. A váltó három hónapi lejáratát következett. Grosz Arnold ismét pénzüelkül állott a megsemmisülés, a börtön előtt. A

haiált választotta inkább. — Kerékpárjának zálogcéduláját eladta az ő pénzemberének és tanácsadójának, mulatott egy utolsót s elpusztította magát.

Uj fajta sas.

A torontálvármegyei Mozorin környékén a minap egy vadőr fönn a levegőben két sást látott egymással küzködni. Az egyik egyik egy halász-sas volt, a másikat azonban nem tudta megismerni, hogy miféle fajta. A légi küzdelem elég sokáig tartott; de végre is a sokkal erősebb halászsas legyőzte ellenfelét, mely kimerülten hullott le a földre. Ott aztán a vadőr több mezei munkás segítségével megfogta, megkötözte és bevitte a mozorini jegyzőhöz, a kinek hamarosan el is adta. A jegyző három napig tartotta magánál a hatalmas madarat, de végre is kénytelen volt tudadni rajta. A sas ugyanis nem evett a fogságban. Uj gazdája egy tapasztalt öreg vadász lett, de ő sem tudott vele boldogulni. A sas megdöglött, mire bevitték Lendl Adolf dr. preparáló-intézetébe. Ott aztán megállapították, hogy a sas olyan fajta, a milyen egyáltalán nem szokott előfordulni Magyarországon. Tudományos neve e sasnak Nisaetus fasciatus. Többnyire a délvídeken tanyáztok, Kis-Ázsiában és a Balkánon. Magyarországon még eddig sohasem látták. A sást most kitömik s beviszik a Nemzeti Múzeumba.

A katonák mint tüzoltók.

Az országos tüzoltó-szövetség hasznos tervet igyekszik megvalósítani. Ugyanis a szövetség elnöksége fölterjesztést intézett a honvédelmi miniszteriumhoz, hogy a katonák kepezzék ki tüzoltókká. A fölterjesztés sikerrel járt, mert egy a honvédelmi miniszter, mint a közös hadügyminiszter utasította az állomásparancsnokságokat, hogy az egyes helyi tüzoltóságokkal állapítsák meg a kiképzésnek gyakorlati módzatait. Ezzel az intézkedéssel különösen sokat nyer a tüzoltóság, mert a szabadságot katonák — mint kész tüzoltók lépnek szűkebb hazájuk tüzoltói közé. A kiképzés minél nagyobb sikere érdekében a szövetség elnöksége a tüzoltó parancsnokságokat fölszólította, hogy amennyiben módjukban van, a tüzoltói felszerelést bocsássák a katonaság rendelkezésére.

Fokról-fokra.

Temesvárott, mint levelezőnk jelenti, a rendőrség lopáson kapott egy hetvenkét éves, rongyos külsejű aggastyánt, a kiről kitűnt, hogy azonos Vlaczek Ottó okleveles építésszel, aki még husz évvel ezelőtt Prágában nagy jómódban élt s közbecsülésnek örvendett. Akkoriban egy pénztárosnővel megszökött, elhagyva családját, gyermekeit, bejárta az egész világot, miglen szelhámoságra s később lopásra adta magát. — Így került végre Temesvárra, ahol elfogták. — Több nagyobb város rendőrségével volt már baja, jelenleg a bécsi rendőrség is körözteti lopás miatt.

Feleség akasztással vádolt férj.

Szőrnyü bünnel vádolja a tiszaluczi csendőrség Januska Imre odaváló lakost. Feleségét a mestergerendán felakasztva találták és a nyomozó csendőrség a szőrnyü bűn elkövetésével a férjet vádolja, kit a gyanuk terhe alatt letartóztattak és a vizsgálóbírószághoz kísérték.

Angelotti mulatójában

ma este lépnek fel először Angyal Etel a híres szépségű szubrett és Longfield akrobata.

Adomány a siketnéma iskola javára.

A siketnéma iskola alapjára özv. Krámer Samuelné, Rottmann Rozália urnó, unokája Lesic' Anna születési esetének bejelentésekor, Nagy Gyula h.-anyakönyvvezető ur utján 9 koronát, a debreczeni városi daleylet pedig néh. Márk Endréné urnó temetése alkalmából, koszoru megváltás czímen 40 koronát juttatott kezeimhez, miért is fogadják őszinte köszönetemet. Debreczen, 1903. június hó 2-án. Oláh Károly, tanácsnok.

Az uzsorás tizenkétezer csirkéje.

A budapesti főkapitányságon ma egy a maga nemében páratlan feljelentést tett egy fiskális. Uzsorás játssza benne a főszerepet, aki a vámpirok fajtájának egyik leglelketlenebb példája. Másik szereplője — az áldozat — egy előkelő, gazdag családból származó fiatalember, aki tavaly Salzburgban szolgálta önkéntesi esztendejét. Az ifju katoná nagy lábón élt odakünn, még hajtvadászatokat is rendezett. Az ilyen mulatóságok sok pénzbe kerültek, de a kiskorú önkéntesnek, akire tekintélyes vagyon vár ha nagykoru lesz, nem volt nehézség pénzt szereznie. A budapesti ujságokban a többi között gyakorta hirdeti magát Rottermann pénzügynök s az önkéntes hozzá fordult, hogy szerezzen neki pénzt. Rottermann szerzett is. De nem készpénzt, hanem egészen mást. Olyan üzletet csinált, amely még a legedzettebb uzsorást is álmétkedésbe ejtheti. Rottermann tizenkétezer csirkét adott el az önkéntesnek tizenkétezer forintért. A csirkéket aztan Rottermann értékesítette kétezernégyszáz forintért s mindezek ellenében a szerencsétlen önkéntes egy tizenkétezer forintos váltót irt alá. A váltón két ifju jóbarát szerepel mint kezes. A váltó lejárt, a fiatalember nem fizetett pontosan és Rottermann bepörölte a váltót. Ez az előzménye nagyjában annak a feljelentésnek, melyet ma tett meg a rendőrségen egy fővárosi ügyvéd a fiatalember képviselőjében.

A közigazgatási tanfolyam hallgatóinak táncmulatsága.

A debreczeni községi közigazgatási tanfolyam hallgatói az Erzsébet királyné országos jegyzői árvaház javára, bizáki Puky Pula Hajdúvármegye és Debreczen sz. kir. város főispánja, Rázsó Gyula kir. tan. Hajdúvármegye alispánja Kovács József Debreczen sz. kir. város polgármestere. Wesprémy Zoltán Hajdúvármegye főjegyzője és a tanfolyam igazgatója, dr. Bartha Béla jogakadémiai tanár, h. igazgató, valamint az összes előadó urak védnöksége alatt 1903. június hó 10-én a nagyerdei vigadóban zártkörű jünialistrendeznek. Belépti díjak: Személy-jegy 2 kor. Család-jegy (4 személyre) 5 kor. Kezdeté: Este 8 órakor. A zenét Rácz Károly zenekara szolgáltatja. A kisvonaat éjjel is közlekedik. Meghívók kívánatra előmutatandó.

Czetz tábornok nagybeteg.

Az ötvennégy év óta számkivetésben élt magyar tábornok, az erdélyi hadak parancsnoka nagyon beteg, alig lehet remélni, hogy hazájába visszatér. Saját kezüleg irt levelet az Erekye muzeum örének, a melyben súlyos egészségi állapotáról keserűen panaszkodik. A levelet kuszált vonásokkal alig olvashatóan saját kezüleg írta. A haza szeretet sugárzik e levélből is, melynek szó szerinti szövege a következő:

Argentina Republika Lomás (B. A.) Május 1-én 1903. Kedves és tisztelt Barátom! Szeretnek Önnel egy keserű dolgot tudatni. Anyira fájdalmas, hogy oly sok hónap óta nem vettem semmi hirt Öntől és kedves családjától. Fájdalom hiába vártam egy-egy sort. Én magam is annyira hátra

estem szemem világával s annyira meggyengültem testileg, s talán lelkileg is, hogy nem tudom bevégezhetem e sorokat szívem sugallata szerint. Hiába az évek súlyát kell hordani s áldom a mindenhatót, hogy megérhetjük a világ változásait. Elmondom tehát, hogy mult év december óta Lomátbau járkáltam friss levegőt keresni. Ott huvös helyet találtam ugyan, de igen nedves minden két-három nap esett s olykor nágy volt a meleg, vagy a meleg, vagy a szárazság. Így telt el három hónap a melynek végén megszállott az ismeretlen Influenzás betegség, vissza kellett Buenos Ayresbe menni orvost szerezni s három hétig ágyba feküdni. Oly gyenge lettem, hogy támasz nélkül nem is léphettem ki az udvarra. Így tehát megérezttem, hogy már sok ideig nem várhatom be a valódi jobbulást s így föl kell használni a pillanatokat, hogy kedves és szíves barátaimat üdvözölhessem és imádkozhassam a haza jövődjéért. Áldja Isten a magyar hazát s annak igaz fiait és feledhetetlen nagy embereit. Éljen tehát a Szent Magyar föld s virágozzon azon új erőben egy plánta a függetlenség, dicsőség koszoruja. Kerem tisztelje nevemben mindazokat, kik még reám emlékeznek s adja az ég, hogy az élet nekik minden jót és szépet nyújtson. Igaz hü barátju Czetz János.

Uj szálloda Debreczenben.

Debreczen főterén, a Dréher söresarnok emeleti helyiségeit Márkus Jenő vendéglős modern szállodává alakította át. Az új szállodát, amely izléses berendezésével mindenkit meglep, Központi szálloda címen máj. 31-én adta át a forgalomnak. Markus neve garancia arra, hogy ez új szállodában a közönség olesó szobákhoz, pontos és előzékeny kiszolgáláshoz jut.

Dr. Boldisár Kálmán

Rákóczirol és a kuruczokról írott könyve lapunk kiadóhivatalában 30 fillérért kapható. Kapható lapunk összes kihordóinál, a tözsdékben és könyvkereskedésekben.

Nyilatkozat.

A szolvai és Luhi Erzsébet gyógyforrás különösen a gége, hörg és tüdőhurutnál ajánlható. Dr. Csetneki Jelenik Zs. kir. tan. a Ferencz J. ker. kórház igazgatója.

A szolvai ásványvíz kitünő üdítő ital. A savanykás kerti borokkal vegyítve rendkívül kellemes.

A „Füles Bagoly“ királysértési pöre.

(Horváth K. Vilmost felmentették.)

A nagyváradi esküdtbírótság érdekes sajtóperben ítélkezett. Horváth K. Vilmos az aradi „Füles Bagoly“ czimü élelzap szerkesztője állott királysértéssel vádolva az igazságszolgálat előtt. Ebben az ügyben a tárgyalást már egyszer elhalasztották, s a közönség részéről az ily tárgyalás iránt még fokozottabb érdeklődés mutatkozott. A nagyváradi törvényszék esküdtszéki terme zsúfolásig megtelt hallgatósággal, amely feszült figyelemmel kísérte a tárgyalás menetének minden frázisát.

A sajtóper tárgyául az illető élelzap egy ábrázoló szolgált, három bitófa, alatta a szöveg, a tulajdndképeni vice, amely szerint az egyik akasztófa Mangra Vazult illeti, a másik, aki püspökké való megerősítésre felterjeszti, s a harmadik annak van

szánva, a ki a választást megerősíti. A durva élc miatt a nagyváradi ügyészség királysértésért vádat emelt Horváth K. Vilmos ellen, aki fölött ma ült törvényt az esküdtszék.

A vádlottat dr. Nagy Sándor aradi ügyvéd védte,

Az esküdtszék megalakulása után Horváth K. Vilmost hallgatták ki. A vádlott nem érzi magát bünösnek s kijelenti, hogy bár a kérdéses rajz és annak kommentárja nem tőle származik, az illető közleményért a felelősséget elvállalja. Az az illusztráció különben is nem a királyra, hanem a metropolitára vonatkozik.

Ezután Schreyer Sándor aradi faczér kereskedősegédet hallgatták ki, a ki a „Füles Bagoly“ belső munkatársának vallja magát.

Arra a kérdésre, hogy honnét szereztek a kliséket, a következőleg válaszolt:

— Van kérem a nyomdában ilyen nagyon sok, négy, öt, hat akasztófaival is, s amelyikre szükség van, mindig azt veszük elő.

Természetesen óriási derűtség támadt erre a felvilágosításra.

Dr. Lázár Aurél szentszéki ügyész arra vonatkozólag hallgatták ki, vajjon a metropolita szentesíti-e a püspököt?

Dr. Lázár azt vallja, hogy a metropolita megadja ugyan a kánoni képesítést, a megerősítés joga azonban a királyt illeti.

A bizonyítási eljárás befejeztével a perbeszédre került a sor. Az ügyész fenforogni látta a királysértést és a vádlott súlyos megbüntetését kérte.

Dr. Nagy Sándor védőbeszéde után az esküdtszék visszavonult. Rövid félórai tanácskozás után a jury elnöke kihirdette a határozatot, amely szerint Horváth K. Vilmost az ellene emelt vádban egyhangulag nem bünösnek mondták ki. Az indokolás szerint a kérdéses illusztráció tényleg nem a király személyére, hanem a metropolitára vonatkozott.

IRODALOM.

Rostand-nak „A regényesek“ czimü vigjátéka, melyről immár bizonyos, hogy a Nemzeti Színház állandó műsordarabjává vált s melynek első magyar kiadása egy hónap alatt elfogyott, új, olesőbb kiadásban jelent meg a könyvpiaczon. Kétségtelen bizonyossága ez annak, hogy a népszerű francia író e legbajosabb költői alkotása, melyet Telekes Béla fordított magyarra, olvasmányok is fölötte élvezetes.

A fordításról a kritika ily hangokon nyilatkozott:

„Pesti Hirlap“: Elandalodva hallgattuk Telekes Béla gyönyörűen csengő verseit, — fordítás szempontjából Rostand darabja valósgos nyeresége versirodalmunknak.

„Magyar Hirlap“: A fordítás Telekes Béla jeles munkája, a szépen csengő rimek, gördülékeny versek hiven fejezik ki Rostand gondolatait. Oly dicséret, melyet igen ritkán mondhatunk el:

„Egyetértés“: Telekes Béla nagy föladatát fényesen oldotta meg. Rostand nyelvzetét visszaadni, szépségeit kifejezni, lírai hevületét nyelvünkön interpretálni, valóban szép föladat és miután sikeresen oldotta meg ezt, olyan munkát végzett, mely érdemes az elismerésre.

„A Hét“: E fordítással Telekes Béla bőséges költői sikerének egyik legjelentősebbjét aratta. Ha szokás volna nálunk a fordítót is belevonni a premiére sikerébe, Tele-

kes Béla ma sűrűn hajlongott volna a jeles színészekkel a lámpák előtt.

„Magyar Gêniozsz“: Gyönyörű magyarság, ihletett verselés, csupa gyöngy ez a nem fordított, hanem magyarul Rostrand-al együtt érzett bájos vigjáték.

A munka a Franklin-Társulat kiadásában jelent meg; ára füzve 60 fillér.

Husz évig aludt.

Elaludta fiatalágát.

A husz évet átalvó Rip esete csak mese az alább következő eset azonban valóság. Mult vasarnap ébredt föl husz esztendő álomból Marguerite Boyenval thenelisi (Franciaország, Aisne megye) leány, a ki 1883 május 20 ikén hunyta le szemét alváásra. Origny-Sainte-Benoite város polgármestere, Gharlier doktor, a ki orvos az alvás óta állandóan megfigyelte az alvót néhány hónapja olyan szimptomákat fedezett föl az alvón, a melyek arra vallottak, hogy a leány szenved. Alapos vizsgálat után kelevényt fedezett föl a beteg testén s habozás nélkül megoperálta azt. A műtét után látszik fölébresztette dermedtségéből az alvót, a mely lassan-lassan kezdte visszanyerni eszméjét, a fájós helyet tapogatta és halkan nyögött. Kedden végre egészen fölébresztette a beteg. Érzékenysége is visszatért úgy, hogy mikor az orvos megcsipte, föl sziszszent:

— Ne csipjen!

Annyira el volt azonban gyöngyve, hogy az orvos nem akarta egyelőre fagatni s kiadja a rendeletet, hogy érdekes beteg kiméjék meg minden izgalomtól.

A husz esztendei alvás alatt ijeszten lesoványodott a leány, a ki inkább csontvázhoz hasonlít, mint rendes lényhez. Nagyon valószínű, hogy az elsatnyult szervek egykönnyen nem lesznek alkalmasak a régi munkára s nem lehetetlen, hogy a fölébredt alvónak életébe fog kerülni ez a körülmény. Marguerite Boyenval, mint említettük, 1883. május 21-ike óta, vagyis éppen husz esztendeje alszik. Huszonegy éves volt, a mikor elaludt és néhány nap hián negyvenéves most, a mikor fölébredt. A szegény teremtés átaludta ifjúságát: mint fiatal leány feküdt le és mint vén leány kelt föl. Álom-állapotának kezdetén kéthavonként kínos rohamai voltak, a melyek közben véresre marcangolta arcát és keblét, utóbb azonban megszűnt rajta minden mozgás csupán az ütőerek vertek és szíve dobogott gyöngén. Állkapcsai görcsösen egymásra csukodtak, szeme beesett és teste egészen érzéketlenné vált. Minden élesztési kísérlet hiábavalónak bizonyult. Édesanyja husz esztendeig pépes ételekkel táplálta, jórészt egyik kitörött foga helyén támadt léken át gummicső segítségével. A fölébredt alvó arcza sápadt mint a viasz, de vonásai nem kellemetlenek: orra egyenes, ajka szép körvonalu és szőke haja dus.

CSARNOK.

II. Rákóczi Ferencz fejedelem.

(Regényes történet.)

Irta: ifjabb Móricz Pál.

II.

(Az ezüstpánczélos nagyasszony.)

Mikor a váradi pasa Thököli Imre kurucz királylyal megkóstoltatta a „fekete levest“ és vasra verette a magyar szabadságharcosok első vezérét, aláhanyatlott a

kuruczzászlók dicsősége, felbomlott a kurucz sereg. A jobb hiszeműek hűségüket fogadtak a császár tábornokai előtt. Más keserű lelkűek ismét inkább a bujdosást választották, nohabár lerongyosodtak is. De bebizonyult, hogy az elégetlen vén csatlós méltatlanul vádolta a Rákóczi ház fejedelmi asszonyait, mert midőn már a szerencsétlen kurucz királyt legerősebb vitézei is elhagyták, felesége, szép Zrinyi Ilona a munkácsi várfokon még mindig lobogtatta a kurucz király és a magyar nemzeti szabadság utolsó zászlaját. Selyemhaju Ferencz fejedelem akkor tizenegy tizenkét éves lehetett; mert 1676. szeptember 4 dikén született a borsi várkastélyban.

Zrinyi Ilona ezüst pánczélt öltött fejedelmi termetére. Aranyhüvelyes kard simult az oldalán. Selyemhájánál gyönyörűbb palást még nem takart vitézi pánczélt. Merészen lengett aranycsillagos sisakján a hófehér kócsagtoll. A munkácsi vár védelmezői, a marczona kuruczok szent áhitattal tekintettek a felséges szép, felséges nemes nagyasszonyra, a ki a várfokaról tovább két éven át visszaverte a tapasztalt osztrák generalisok minden rohamát. Jól tudta a nagyasszony, hogy az utolsó szabadbástyáját védi a magyar földnek. Mert a grófi czimerért, tizenkét ezer forint ára ezüstneműért Erdélyt is eladta kopasz Teleki Mihály. A siralomba került magyarföldön pedig az átkozott Karaffa dragonosai hajszolták vérebe módjára, a nemzeti szabadság barátjait.

De még lobogott a munkácsi bástyákon a kurucz zászló. Karaffa tábornok tehetetlen dühvel agyarkodott arra az ostromtábornokból, a melynek megvétele, ha vitézséggel el nem érte, az aljas árulás útján elnyerte. Mert a marczona védők szívében, az erőselekkü ezüstpánczélos fejedelem asszony szívében nem csökkent a kitartás. Mint a harc Istennője, olyan volt a nagyasszony, a midőn selyemhaju Ferencz-fiát kezénél vezetve bátran körütekintett a bástyákról. Odalent hemzsegett az ostromsereg zagyva népe. Megannyiszor szétriadtak, midőn a vár sugárgyúiból jól irányzott golyóbis csapódott az ostromlók vaspánczélos sorába. . . A fiatal Ferencz urfi tapsolt ilyenkor. Pusztul a német, a virágos magyarföld megrablói.

Az öreg csatlós, a zehernyás vén szabad hajdu elégedetten mosolygott a fejedelmi urfi örömen. Megtanította Ferenczét ágyut irányozni, ágyut sütögetni. . . A koraérett gyermek az osztrák rablókra ágyuzott. A vár virágos kis kertjében gondtalanul röpködhetett fölé a himes szárnyu lepke.

A gögös Karaffa, a rettegett eperjes véreb, nem is vitta volna meg soha a munkácsi sziklavárat. Absolon nevű munkácsi főtiszt árulása játszotta azt osztrák kézre. Ez a főember szándékosan pazarolta az élelmi szereket és miután Karaffa az ezüst pánczélos fejedelmi asszonyt a többszöri sikertelen kísérlet után, most újból felhívta a várnak becsületes feltételek mellett való átadására, a nagyasszony, látván a kipusztított élelmi raktárakat, aláírta a felajánlott feltételeket. Férje számára nem alkudhatott ki kegyelmet, de a fejedelmi árvák minden vagyonát, — katonáinak bántatlan elvonulását biztosította. Levetette az ezüstpánczélt. Suhogós aczélkardját ketté törte a hűség vén csatlós. Midőn a várátadást aláírta, gyászruhába öltözött, szívszakasztó mély fájdalomában ily keservesen jajdult tel Zrinyi Ilona:

— Hát annyira jutottam, hogy szívem — uramnak kárhoztatását én magamnak kell aláírnom.

Munkácsi vár kapuja 1688. január

12-dik napján nyílt fel Karaffa hadai előtt. Ők vigan verték a rezesdobot. De tárogatóját összetörte a bánatos kurucz. A bástya'alról letünt az utolsó kuruczzászló is. És szép Magyarország hasonlatos volt, mikor végromlásra, hervadásra hajlik a virág. . . Szegény, szegény kurucz király mindent elveszített.

(Folyt. köv.)

Nyilttér.*

Nyilatkozat.

Kijelentem, hogy a mai naptól Andor fiam által bármi uton-módon eszközölt vagy eszközendő adósságaiért szavatosságot nem vállalok, azokat ki nem fizetem. Az általa történendő pénzfelvételeket üzletem részére el nem ösmerem.

Steier M. C.

* E rovatban közölttekért nem vállal felelőseget a Szerkesztőség.

Kerti fecskendőt, uthengert, lóczát, asztalt, kert-, és sirrácokat, sirkereszteket

természetben megtekinthető modern minták után legjutányosabban készít

Vasöntőde és Géplakatosság

Péterfia végén, a hadházi utcában.

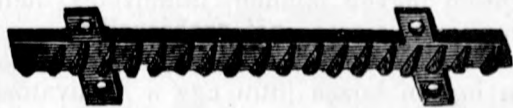
Ugyanott a leglökéletesebb

Kutszivattyuk

és minden építkezési vastárgyak olcsó gyári áron kaphatók.

Fontos

Cséplőgépek tulajdonosoknak Szab. Dobkosársinek

Gyárt és szállit:

Első magy. kovácsolható vasöntvénygyár

Brunner J. L. és Tsa

BUDAPEST, V. Váci-ut 162-ik szám.

Elsőrangú

magyar segéd,

a ki a rőfösáru szakmában kitűnően jártas, felvétetik, az illetőnek **nagyon ügyes** eladónak kell lenni és kellemes modorral birnia, legfeljebb 30 éves lehet.

Kimerítő ajánlatok, az arczkép csatolása mellett, alanti címre kéretnek.

Max Miskolczy Fiai

Eszék.

Boros Testvérek nődivatan
áruházában
Divatos Ruhakelmék, Selymek, Jó
Sefrek, Batisztok, Vász-
nak, Szőnyegek, Füg-
gönyök, Ágyterítő, Pipere-
czikkek. Olcsó Divatos

TENKE, Biharmegye.

Legolcsóbb és leghatásosabb **vasas fürdők egyike**, a női betegségek és vérszegénység-ből eredő bajok gyógyítására. Prospectust készséggel küld **a fürdőigazgatóság.**

Uszoda megnyitás

a Margit-fürdőben.

Van szerencsém a n. é. fürdőző közönséget értesíteni, hogy a kedvező időjárás következtében **fedett és langyos vízzel megtöltött**

uszodámat

MEGNYITOTTAM.

Az uszás tanítást **Letenye János** szakavatott uszómesterem végzi.

Az uszoda minden nap reggel 6 órától 9-ig férfiak, reggel 9-től déli 12-ig nők, d. u. 1 órától esti 8-ig férfiak részére áll rendelkezésre.

Idénybérlet személyenként 14 korona.

Minden bérlő egy saját uszóruhát és egy lepedőt köteles magával hozni vagy annak gondozását az uszómesterre bízni.

Az uszás tanítás iránt kérem az uszómesterhez fordulni.

Szives látogatást kér

tisztelettel

a **TULAJDONOS.**

Családi Singer gép 32 forint.

Értesítés.

Az alant jegyzett cég a maga nemében azon páratlan **kedvezményt** nyújtja mindazon nőknek, kik **Varrógépet** vásárolnak, hogy teljesen ingyen minden utánfizetés nélkül, kitanítja a divatos **női szabászatban.**

Alkalma van tehát mindenkinek, teljesen ingyen hozzá jutni egy a legdivatosabb női ruha, valamint a fehérenemű szabászat-hoz, valamint a legelőkeltebb szabás mintákat szintén díjmentesen adjuk.

Videkiek 8 nap alatt kitaníttatnak.

Raktáron tartunk **Családi Singer, Karika** hajós **Vibrating**, és **iparos gépeket**, a legolcsóbb árak és kedvező fizetési feltételek mellett. Szabadalmazott himző készülék minden gépre alkalmazható.

Kérékpárok, valamint alkatrészek igen jutányos árban kaphatók.

Egy jó karban levő TANDEN olcsón kapható.

Tisztelettel

Rosenberg és Hammer.

Villanyműszeresek. Varrógép és Kérékpár raktár (Piacz-u. 2 sz.)

Szép jövedelemre

tehetnek szert intelligens egyének egy előkelő intézet képviselőjének elvállalása által.

Ajánlatokat „megbízható” jelige alatt a kiadóhivatal továbbít.

Az új szőnyegházban

ujjonnan nagyválasztékban érkeztek:

Szőnyegek

Agy és asztalterítők

Szövet, selyem, plüsfüggönyök

Butorszövetek

Ujdonság:

Aplikált csipke Storok

Volanttal.

Valódi Linoleum.

Bosznay J. és Társa

divatáruhaza

DEBRECZEN, Kossuth utca 11.

Eladó

a Windt Frigyes-féle

Kandia-utca 14 számú ház és homokkerti 1117 □ öl szőlő,

ez utóbbi esetleg parcellánként is.

Felvilágosítást ad **Szenderffy Béla** (az alföldi takarékpénztárban) vagy **dr. Tervey Tamás** ügyvéd (József k. herceg u. 5 sz.)

Eltűnt

minden börtisztatlanság és bőrkiütés, ugyszintén börtűsző, bőr és arcvörösség stb. a

Bergmann kátrány kénszappan.

(Védjegy 2 bányász.)

napontai használata által. BERGMANN & Co. Drezda és Tetschen a/E. Kapható 60 fill.-vel dr. Rothschnek V. Emil gyógyszeráránban.

Alapított 1801.

Üveg- és porcellán-üzlet áthelyezés.

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy

Üveg, porcellán, tükör, lámpa, képkeretezés és épület-üvegezési üzletemet

a mai napon

Főtér 42. sz. Lamprecht-palotába helyeztem át.

Üzletemet tetemesen megnagyobbítottam, a legegyszerűbbtől a legdiszesebb árukkal ujonnan felszereltem.

Kérem a n. é. közönséget, szerencsétlenül látogatásával és pártfogásával.

Tisztelettel **Blattner Gyula.**

„VISK-VÁRHEGY”

Máramaros vármegyében.

Magyarország legolcsóbb, legideálisabb vasas, gyógy és fürdő helye.

Szobaárak: 25 krtól 2 frtig.

Mándoky Mihály magyar és viski **Katz Péter** izraelita konyháival.

Tájékozást küld a „Fürdő Igazgatóság” Visk-Várhegy, u. p. Bustyaháza.

Ö cs. és Apost. kir. Felségének legfelső elhatározása folytán.

A polgári jótékonyezelokra szánt

XXXV-ik csász. kir. államsorsjáték.

Ezen az Osztrák birodalomban egyedül törvényesen engedélyezett pénzsorsjáték 18.397 nyereményt tartalmaz készpénzben 506.880 korona összegben.

A főnyeremény 200.000 koronára rug.

A nyeremények kifizetéseért a cs. kir. lottójövedék kezkesedik.

A huzás visszavonhatlanul 1903. évi június hó 18-án fog megtartatni.

== Egy sorsjegynek ára 4 korona. ==

A sorsjegyek Bécsben a cs. kir. államsorsjátékok osztályánál III. ker. Vordere Zollamtsstrasse 7 sz. a., továbbá a lottógyűjtődékben, dohánytözsdekben, adó, posta, távirda és vasúti hivataloknál, váltóüzletekben stb. kaphatók. Játéktervek sorsjegyvevők részére ingyen adatnak ki.

A sorsjegyek portómentesen küldetnek szét.

A csász. kir. lottójövedéki igazgatóság államsorsjátéki osztálya.